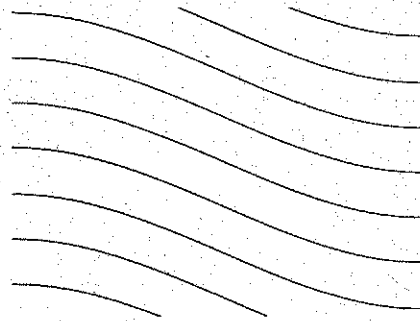

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

JANUAR 1/1998

▲ **DOMAČE NOVIČKE** ● Odprto pismo ministru Ropu ● Prenova izobraževanja odraslih
● Študijski krožki v letu 1996/97 ● izobraževalni utrinek Andragoškega centra v letu 1997
● Delovno srečanje v sklopu mednarodne raziskave pismenosti odraslih na Andragoškem centru Slovenije ● Ugotavljanje razvitosti in potreb po svetovanju v izobraževalnih ustanovah za odrasle ● Sodobne telekomunikacije v praksi ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** ● Iz podjetja v lokalno skupnost: Temeljno izobraževanje odraslih si išče domovinsko pravico drugje ● Nekaj o enoletnih izkušnjah ob izvajanju placement programov na Dobi ● Razvili smo program Priprava na zaposlitveni razgovor ▲ **KAJ MENITE?** ● Etična odgovornost izobraževalcev - povabilo k razpravi ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ▲ **PONUJAJO VAM** ● Nov zbornik o izobraževanju odraslih ▲ **PREBRALI SMO ZA VAS** ● Gradivo Ekonomske fakultete za učenje na daljavo ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije, Urednica: Zvonka Pangerc - Pahernik

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
  - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
  - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
  - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
  - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
  - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
  - novice v upravljanju in zakonodaji;
  - statistične podatke;
  - mnenja, stališča in predloge;
  - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
  - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
  - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
  - novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejema Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS: mag. Zvonka Pangerc Pahernik - urednica in vodja Informacijskega središča, Meri Beganovič - DTP in design.
- Jezikovni pregled Marjana Kunej.
- Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 446 482, faks: 061 445 881, E-mail: oiga.varl@acs-saec.si

DOMAČE NOVIČKE

Odprto pismo ministru Ropu

V začetku decembra smo mag. Antonu Ropu, ministru za delo, družino in socialne zadeve, poslali pismo, v pričakovanju, da bo informacije in predloge lahko uporabil v postopkih za sprejemanje proračuna za leto 1998 in vladnih varčevalnih ukrepov. Pismo objavljamo v celoti.

Spoštovani gospod mag. Anton Rop!

Radi bi Vas na kratko opozorili na dimenzijo nekaterih v Vladi načrtovanih ukrepov, ki lahko povzročijo resne probleme na področju izobraževanja odraslih. S tem mislimo na eni strani na državni proračun za leto 1998 pa tudi na predlagane varčevalne ukrepe.

Državni proračun za leto 1998 daje prednost gospodarstvu, za izobraževanje pa načrtuje le 8-odstotno povečanje sredstev. To pomeni realno manj denarja za celotno področje izobraževanja. V takih primerih pa je vedno doslej izobraževanje odraslih »plačalo« levji delež zmanjševanja. To je seveda razumljivo, saj sestavljajo plače v šolstvu glavno izdatkov, in bi pomenilo vsako zmanjševanje plač tudi zniževanje kakovosti dela. Dr. Slavko Gaber, minister za šolstvo in šport, je »s svojim glasom proti proračunu 98« po svoje sporočil, da gospodarstvo ne bo moglo izkoristiti »prednosti« s tako izobraženo delovno silo, ki jo ima na voljo sedaj. Pa tudi več denarja za raziskovalno dejavnost ne bo dalo pričakovanih učinkov v gospodarstvu, kjer prevladujejo neizobraženi ali neustrezno izobraženi zaposleni.

Položaj izobraževanja odraslih bodo dodatno prizadeli vladni varčevalni ukrepi in načrtovane spremembe za obdavčitev avtorskega dela. Načrtovani državni proračun in varčevalni ukrepi bodo imeli negativne dolgoročne in kratkoročne posledice.

Kratkoročno se bodo po oceni Zveze ljudskih univerz takoj dvignile cene izobraževalnih storitev v povprečju za 30 do 40 %; samo za 10% v programih, ki jih izvajajo z redno zaposlenimi, in do 50 % v programih, ki jih izvajajo s honorarnimi sodelavci. Podobno bodo verjetno izračunale tudi asociacije enot srednjih šol in zasebnih izobraževalnih organizacij, ki vključujejo odrasle v programe za zviševanje izobrazbene in civilizacijske ravni.

Takšna podražitev izobraževalnih storitev, še bolj pa siromašenje sredstev državnega proračuna, ki so bila doslej usmerjena v povečevanje dostopnosti izobraževanja - pomoč za razvoj netržnih programov, zmanjševanje cen storitev, bo povzročila:

1. Zmanjšanje že tako skromne ponudbe izobraževalnih programov za manj izobražene, ker se bodo izobraževalne organizacije usmerile zgolj na tiste programe, ki so zanje tržno zanimivi.

2. Zmanjšanje števila vključitev vseh tistih, ki si sami plačujejo izobraževanje, še zlasti pa manj izobraženih (zaradi neprimerne ponudbe na eni strani in visoke cene na drugi; udeleženci so 1994 leta sami plačali 70% stroškov za izpeljavo programov za pridobitev srednješolske izobrazbe!); ti pa so praviloma tudi ekonomsko prikrajšani in svoje izdatke najprej omejujejo na področjih, ki niso nujna za preživetje.
3. Razvoj novih oblik in programov se bo še bolj preusmeril na programe za ciljne skupine, ki lahko plačajo drage izobraževalne storitve
4. Povečale se bodo razlike v dostopnosti med razvitimi in manj razvitimi območji v Sloveniji; pričakujemo lahko tudi ukinitve manjših izobraževalnih organizacij v krajih z nizko izobrazbeno sestavo prebivalcev, s slabšo opremljenostjo z izobraževalnimi, kulturnimi in zdravstvenimi storitvami (leta 1992 kar 25% slovenskih občin ni imelo nobene izobraževalne organizacije za odrasle).
5. Opustitev razvojnega dela za spodbujanje izobraževanja nedejavnih odraslih (to so tisti, ki so prežgodaj zapustili šolanje in se kasneje niso več izobraževali).

Za vse evropske države velja, da v izobraževanju odraslih prevladujejo honorarni sodelavci, in to v vlogi učiteljev in v vlogi neučnega osebja (razvoj novih oblik in programov, svetovanje ipd.). Pri nas je bilo leta 1989 v ljudskih univerzah razmerje med honorarnimi in redno zaposlenimi 11:1. Podobno razmerje je še danes tudi v drugih vrstah izobraževalnih organizacij za odrasle. To daje področju nujno potrebno fleksibilnost, saj se program razvije in izpelje tedaj in tam, kjer nastane potreba. O hitrosti tehnoloških in družbenih sprememb pa iz naše strategije gospodarskega razvoja le to, da naj bi naša podjetja še do konca tega desetletja tehnološko, inovacijsko in kvalitativno izboljšala polovico do dve tretjini izvoznih programov.

Slovenija po izobrazbeni sestavi zaostaja za razvitimi državami za okrog 10 let. Zaostanki so mnogo večji na dnu izobrazbene piramide (ob zadnjem popisu smo imeli skoraj polovico prebivalstva v starosti nad 25 let, ki je imelo končano osnovno šolo ali manj, v Gospodarski zbornici Slovenije pa imajo študije o vplivu izobrazbe na dodano vrednost in o našem zaostajanju za državami Evropske zveze po dodani vrednosti na zaposlenega). Izobrazba pa precej določa nadaljnje vključevanje v izobraževanje (delež udeležbe zaposlenih s srednješolsko izobrazbo v drugih državah je bil v začetku 90. let od 1,6- do 3-krat večji kot delež tistih z osnovno šolo ali manj; pri nas je npr. obiskovalo razne krajše oblike neformalnega strokovnega izpopolnjevanja 3,9% nekvalificiranih v primerjavi s 15,2% kvalificiranimi).

V Sloveniji je bilo leta 1987 skoraj dve tretjini odraslih, ki niso bili dejavni v izobraževanju (novejše podatke bomo dobili z mednarodno raziskavo o pismenosti odraslih); udeležba zaposlenih v izobraževanju je bila pri nas leta 1993 skoraj 40% nižja kot v povprečju v letih 1982 - 86; leta 1995 je bila še vedno za skoraj 20% nižja kot tedaj. Participacija zaposlenih v izobraževanju v drugih državah se je v enakem obdobju (1992 do 1994) povečala: na Švedskem za 3 in polkrat, v Nemčiji za tretjino in v Franciji za več kot 2-krat.

To je le nekaj podatkov, s katerimi želimo opozoriti na to, kako pomemben je temeljit premislek pri sprejemanju proračuna in drugih državnih ukrepov, ki bi lahko poslabšali gnotne možnosti za izobraževanje odraslih. Nepremišljeni ukrepi lahko ne le zavrejo

dosedanji razvoj, ampak celo izničijo že dosežene rezultate.

Zviševanje splošne izobrazbene ravni in odpiranje priložnosti za izobraževanje za vse prebivalstvo, predvsem pa za tiste, ki nimajo ustrezne izobrazbe, je verjetno nesporen cilj vseh socialnih partnerjev. Predlagani varčevalni ukrepi, proračun za naslednje leto pa tudi distribucija denarja na posameznih področjih postavljajo kar visoke ovire na naši poti, da bi zvišali splošno izobrazbeno raven vsega prebivalstva in povečali udeležbo odraslih v izobraževanju.

Olga Drogenik, vodja projekta Nacionalni program izobraževanja odraslih v
Andragoškem centru Slovenije

V vednost:

mag. Jožko Čuk, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije,
dr. Slavko Gaber, minister za šolstvo in šport

Prenova izobraževanja odraslih

Sredi decembra se je na svoji 23. in obenem zadnji seji v letu 1997 sestala Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih. O tem, kaj vse so, skupaj s programskimi komisijami, v tem letu delali in koliko od načrtovanega uresničili, bomo pisali v eni od naslednjih števil, potem ko bo sprejeto letno poročilo. Vsekakor pa je bila zadnja seja ena daljših in bolj delovna kot praznična, točke dnevnega reda pa bi lahko razdelili v tri sklope:

- poročanje o delu med sejama, pri tem je bila pozornost namenjena dejavnostim programskih komisij,
- razprava o izobraževanju za potrebe kurikularne prenove in izobraževanja odraslih nasploh,
- predstavitve analiz stanja na posameznih področjih izobraževanja odraslih.

Posebno pozornost je PKK IO tokrat namenila tistim komisijam, ki imajo pri delu največ težav, pa za rešitev le-teh v preteklosti niso dovolj zavzeto iskale pomoči ali pa jih same ne morejo odpraviti. Predvsem komisije, ki delajo na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja, pri delu pogosto zadevajo na težave, ki jih je mogoče razrešiti zgolj s povezovanjem z drugimi strokovnimi telesi ali pa je za to potrebno celo na novo opredeliti pristojnosti in normativna določila (poklicni tečaj, nižje in srednje poklicno izobraževanje, mojstrski, poslovodski in delovodski izpiti). Na ta problem so na svoji koordinaciji nekaj dni pred sejo PKK IO-ja opozorili tudi tajniki programskih komisij. PKK IO bo zato na naslednji seji obširneje obravnaval problematiko programov USO, po pogovorih in na podlagi predlogov programskih komisij pa v prihodnje tudi druga nerešena vprašanja, ki zahtevajo bolj poglobljeno sodelovanje tako PKK IO-ja kakor drugih področnih komisij in strokovnih teles.

Z nekaterimi dodatnimi predlogi (na primer glede izobraževalnega programa za vodje ustanov za izobraževanje odraslih) je Področna kurikularna komisija za izobraževanje sprejela tudi predlog izobraževalnih programov za potrebe kurikularne prenove v izobraževanju odraslih, ki ga je pripravila strokovna skupina v ACS-ju. Gre pravzaprav za celostno, na modulih zasnovano ponudbo vsebinskih sklopov, ki presegajo zgolj "potrebe" kurikularne prenove, temveč je iz nje mogoče izoblikovati vsebinsko različne in po trajanju krajše ali daljše oblike pedagoško-andragoškega usposabljanja za potrebe različnih ciljnih skupin. Lahko rečemo, da je to pravi odziv na ugotovljene potrebe izobraževalcev "na terenu", in samo upamo lahko, da bo ACS-ju za izpeljavo uspelo najti dovolj podpore tudi zunaj PKK IO-ja in svoje hiše. Za začetek bi zadoščalo, če bi različne institucije, izvajalke tovrstnih programov, podrle kakšno ogrado okrog svojih vrtičkov, malce več prožnosti tistih, ki odločajo o mogočih načinih "priznavanja" andragoško-pedagoškega znanja pa tudi ne bi škodilo. Ne dvomimo, da za izpeljavo posameznih vsebin obstajajo, sicer ne ravno številni, strokovnjaki, ki znajo prisluhniti potrebam izobraževalcev.

Področna kurikularna komisija je tudi na 23. sejo uvrstila predstavitev analiz stanja na posameznih izobraževalnih področjih, ki jih pripravljajo posamezne programske komisije in so kot zelo izrazit kazalnik težav tudi podlaga za nadaljnje delo teh komisij pri prenavljanju izobraževalnih programov. Tokrat smo bili priče zelo kakovostni in obsežni analizi stanja na področju izobraževanja odraslih tipa tehnik. Ker bo analiza skupaj z drugimi predvidoma izdana v posebni publikaciji ACS-ja, povejmo samo to, da smo na enem mestu imeli priložnost spoznati raznolike in številne probleme, s katerimi se ubadajo (in jih delno ustvarjajo) izobraževalci odraslih tudi v drugih programih: po poprejšnjem znanju, starosti, motiviranosti in še čem zelo heterogene in prevelike učne skupine, obseg ur, učne metode in oblike, gradivo, uspešnost ali opustitev šolanja, status učiteljev ipd., skratka dovolj snovi za razmislek, ne samo za programske komisije pri prenavljanju programov ali za izobraževalce, temveč najbrž še za koga.

Prav zaradi tehtnosti ugotovitev iz tovrstnih analiz se je PKK IO odločila, da obravnava izidov ankete o izobraževalnih programih tujih jezikov prenese na naslednjo sejo. Kdor je predstavitev prvih izidov iz te ankete poslušal v *Tednu vseživljenjskega učenja*, ve, da so udeleženci v njej razkrili vrsto mnenj in podatkov, ki bodo zaposlili ekspertne skupine izvedencev v sklopu programske komisije, odgovorne za javne programe izobraževanja odraslih iz 7. člena Zakona o izobraževanju odraslih. Vsekakor bomo o prenavljanju jezikovnih programov še pisali.

Mag. Janko Berlogar, ACS

Študijski krožki v letu 1996/97

Minulo šolsko leto je minilo v pričakovanju proračuna; ta je bil v zadnjem trenutku leta vendarle sprejet, vendar dejstvo ostaja, denarna podpora projektu Študijski krožki se je zmanjšala. Kakor koli že, leto je minilo, mi pa se vendarle lahko pohvalimo z dosežki preteklega leta, ki so jih tudi v zahtevnih in hudih razmerah oblikovali vodje in mentorji študijskih krožkov in njihove organizacije, v sklopu katerih so krožki potekali. Čeprav so se številne organizacije morale odpovedati izpeljavi krožkov zaradi zmanjšane vira denarja (drugega denarja pa niso imeli, da bi sofinancirali manjkajoči delež), se lahko pohvalimo, da je bilo v preteklem letu izpeljanih 114 krožkov, v katerih se je učilo in družilo 1224 ljudi. Za primerjavo lahko navedemo, da je potekalo v šolskem letu 1995/96 126 krožkov s 1247 člani. Letos smo v obdelavo lahko zajeli 112 krožkov, ki so nam poslali poročila in v teh sta bila 1202 člana (lani je v obdelavi bilo 118 krožkov s 1196 člani). Že bežen pogled na te podatke pove, da so izvajalci študijskih krožkov ustregli zanimanju ljudi za študijske krožke s tem, da so povečali število udeležencev v posameznem študijskem krožku. Čeprav so bili v globalu še zmeraj upoštevani normativi za oblikovanje skupin (od 5 do 12 ljudi), se je število članov v posameznem krožku letos pomaknilo k zgornji meji in to na 10,73 člana. V preteklih letih nismo nikoli zasledili, da bi bilo v posameznem krožku okoli 20 ljudi, letos pa je bilo takšnih krožkov kar nekaj. Pri tem so nam pojasnili, da ljudi niso mogli zavrniti, še enega krožka pa tudi niso mogli ustanoviti.

Prvič opazimo, da je študijske krožke izvajalo več zasebnih izobraževalnih organizacij, kakor v preteklih letih, ko so imele večji delež pri izvajanju in organiziranju študijskih krožkov ljudske univerze. To pa je, kar zadeva razvoj projekta in širjenje izvajalske mreže, razveseljav podatek, saj smo si želeli, da bi bilo v študijskih krožkih čim več čim bolj različnih izvajalcev; tako bi zagotovili vsebinsko raznolikost pa tudi večjo ozemeljsko razpršenost krožkov.

Člani krožka so bile tudi letos večidel ženske, stare od 27 do 45 let in večinoma z najmanj srednješolsko izobrazbo. Prav tako kot prejšnja leta so člani krožka bili večidel zaposleni v družbenem ali pa zasebnem sektorju. Pri animaciji novih članov so bili tudi letos najdejavnejši mentorji pa tudi prijatelji in znanci so veliko pripomogli k pridobivanju članov. Člane je najbolj pritegnila k sodelovanju tema krožka pa tudi želja po druženju z ljudmi, ki jih zanimajo podobne stvari, in pa želja po znanju.

Letos so mentorji in vodje študijskih krožkov opravljali še zelo zahtevno delo, za to si zaslužijo še posebno pohvalo, saj so morali pridobivati tudi dodatne vire denarja za izpeljavo krožkov; večina krožkov je namreč za svoje delo porabila več denarja, kakor ga je dodelilo pristojno ministrstvo.

Teme, ki so jih obdelovali v posameznih krožkih, so tudi letos zelo raznolike, pa tudi sodobne in aktualne, saj sledijo družbenim tokovom in zanimanju ljudi.

Pri opredeljevanju ciljev pa še zmeraj opažamo, da imajo nekateri mentorji težave, saj jih pogosto izobraževalni cilj ali pa vir znanja (strokovna ekskurzija, obisk knjižnice ali strokovnjaka) zapelje, in takšne cilje uvrstijo med akcijske. Vendarle pa je teh napak

že veliko manj kakor v preteklih letih in v nekaterih krožkih so dosegli prav zgledne, pohvale in dodatne denarne nagrade vredne akcijske cilje.

Člani krožka so takšno obliko učenja zelo dobro sprejeli, saj bi jih več kot 90 odstotkov še sodelovalo v krožkih, zadovoljni pa so tudi z delom mentorjev, kjer so jih 99 odstotno ocenili kot odlične (70%) ali dobre (29%). Čestitamo! V krožkih sta jim najbolj všeč prijetno sproščeno ozračje pri delu in tema, ki jo obravnavajo. Malo manj jim je všeč prostor, v katerem se srečujejo (pozor!) in pa čas srečanj. Pritožb skorajda ni, je pa veliko pohvalnih besed, saj jih je 94,88% (!) v krožkih dobilo toliko ali pa celo več, kakor so pričakovali.

Vsem mentorjem in vodjem ob takšnih izidih še enkrat iskreno čestitamo in upamo, da bodo dobro delo, v katero vlagajo veliko navdušenja, ljubezni in truda, nadaljevali tudi v tem letu, v katero smo ravnokar vstopili. Dokler imamo takšne sodelavce, nas ni strah, da bi študijski krožki prenehali delovati, saj bi sicer prikrajšali veliko ljudi za prijetne ure sproščene učenja in druženja, tiste, ki sodelujemo pri projektu, pa za zadovoljstvo ob uspešnem delu in razvoju projekta, ki so ga ljudje tako dobro sprejeli.

Mag. Slavica Černoša, ACS

Izobraževalni utrinek Andragoškega centra v letu 1997

Življenje je učenje, je najnaravnejši proces našega razvoja.

S pripravo in uresničevanjem predlagane zasnove razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji smo želeli uresničiti predvsem tele temeljne cilje:

- omogočiti osebostni razvoj in izboljšati kakovost življenja ljudi, spodbuditi njihovo ustvarjalnost in inovativnost, povečati njihove zaposlitvene možnosti in mobilnost pri delu in v življenju;
- zvišati raven znanja, izobrazbe in usposobljenosti prebivalstva za gospodarski, tehnološki, kulturni in socialni razvoj, za razvoj demokracije, spoštovanje človekovih pravic in svoboščin in za družbeni razvoj;
- dohiteti razviti svet, kar zahteva izobraževanje odraslih, v standardih izobraževalne dejavnosti in njenih dosežkov, v izobraženosti prebivalstva in njegovem vseživljenjskem izobraževanju.

Leto 1997, ki je za nami, je bilo namenjeno predvsem povezovanju in usposabljanju andragoških in drugih delavcev. Napolnjeno je bilo z izobraževalno dejavnostjo in veseli smo, da se od ustanovitve Andragoškega centra število udeležencev v naših izobraževalnih programih povečuje.

Seminarjev se je v preteklem letu udeležilo 1176 udeležencev, imeli smo 119 izobraževalnih dni. Temeljno andragoško znanje iz komunikacije, novih metod in oblik dela, menedžmenta in drugih področij so si pridobivali delavci iz javnih in drugih zavodov in institucij: Ministrstva za finance, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in

prehrano, Javnega podjetja Energetika, Slovenskih železnic, Hita Nova Gorica in drugih.

Že peto leto nadaljujemo večtedensko usposabljanje iz nevrolingvističnega programiranja. Udeleženci se v programu naučijo, kako:

- načrtovati razvoj osebne vizije,
- izboljšati samopodobo,
- sporočati možganom primerne informacije,
- razvijati celostno mišljenje in sinergijo,
- se uspešno upravljati,
- dobro načrtovati svoje cilje,
- načrtovati in izpeljati spremembe,
- ustvarjalno obvladovati notranja in zunanja nasprotja,
- uspešno voditi svetovalne in učne procese.

Doslej se je izobraževalo 11 skupin, to pomeni več kot 220 udeležencev. Mednarodni certifikat Praktik NLP-ja si je pridobilo 72 udeležencev, 13 pa je končalo še dodatno, večtedensko izobraževanje in si pridobilo mednarodni certifikat Master Praktik NLP-ja.

Redno izpeljujemo tudi seminarja: Odrasli si želijo učinkovitega učitelja in seminar Usposabljanje za vodje in mentorje študijskih krožkov. Tako je v 4 letih 89 organizacij organiziralo študijske krožke v 57 krajih Slovenije z nekaj manj kot 37.000 udeleženci. V preteklem letu se je pripravljalo gradivo za samostojno učenje (video, avdioposnetki in pisno gradivo), ki bo ljudem omogočilo samostojno pripravo za mentorsko delo v študijskih krožkih.

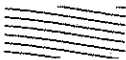
Organizirali in izpeljali pa smo še tele seminarje: Modeli organiziranega samostojnega učenja, Priprava gradiva za organizirano samostojno učenje, Seminar o funkcionalni pismenosti in več seminarjev o kurikularni prenovi.

Ves čas se trudimo, da bi se udeleženci pri nas počutili dobro, da bi odhajali z Andragoškega centra zadovoljni in obogateni z novim znanjem in izkušnjami. Za nas je vsak udeleženec dragocen. Tega se zavedamo že od vsega začetka in veseli smo, ker opazite to tudi vi - to nam poveste osebno ali nas pohvalite v anketnih vprašalnikih. Za nas je to samo potrditev in obenem izziv, da bomo tako delo nadaljevali.

Povezovale pa so nas tudi druge dejavnosti, kot so: sejmi, konference, zelo dobro je bil sprejet Teden vseživljenjskega učenja. Na slovesnih prireditvah smo podelili potrdila udeležencem, ki so uspešno končali seminarje in daljše usposabljanje, skupaj se nas je na teh dejavnostih zbralo več kot 600.

Še naprej bomo ohranjali naša srečanja ob petkih, ki so bila v preteklem letu izpeljana šestnajstkrat. Enkrat na mesec so namenjena ali »oddana« vama, da predstavite širši javnosti svoje izobraževalne in druge programe, dosežke in zanimivosti. Naj velja to povabilo tudi za leto 1998!

Zdenka Birman Forjanič, ACS

Delovno srečanje v sklopu mednarodne raziskave pismenosti odraslih na Andragoškem centru Slovenije

Andragoški center bo 29. in 30. januarja 1998 gostil eno rednih delovnih srečanj držav, ki sodelujejo v mednarodni raziskavi pismenosti odraslih. ACS je nosilec in koordinator raziskave v Sloveniji. Tema delovnega srečanja je analiza izsledkov in poteka pilotne raziskave ter priprava glavne raziskave. Sestanka se bo udeležilo okoli 45 raziskovalcev in vodij raziskave; okoli 30 iz tujine in 15 iz Slovenije. Pričakujemo udeležence iz tehle držav: Kanade, ZDA, Čila, Češke, Norveške, Madžarske, Italije, Švice, Slovaške, Finske in Švedske. Sestanka se bosta udeležila tudi dva predstavnika OECD-ja iz Pariza.

Mednarodno raziskavo pismenosti vodijo strokovnjaki iz Kanadskega statističnega urada in Inštituta za testiranje v izobraževanju iz ZDA, ki svetujejo pri pripravi in izpeljavi raziskave, analizirajo podatke iz posameznih držav ter pripravijo mednarodno poročilo izsledkov raziskave. Države, ki sodelujejo v raziskavi, morajo najprej izpeljati pilotno testiranje na vzorcu 300 oseb. Namen pilotnega testiranja je testiranje veljavnosti, zanesljivosti in primerljivosti vprašalnikov. V Sloveniji smo pilotno testiranje izpeljali marca 1997, v drugih državah pa poleti in jeseni 1997. Iz vseh držav smo poslali datoteko s podatki pilotnega testiranja v analizo v Kanado in ZDA. O izsledkih te analize se bomo pogovarjali na srečanju, konec januarja na Andragoškem centru. O poteku srečanja in izpeljavi glavne raziskave v Sloveniji bomo pisali v februarskih Novičkihah.

Mag. Ester Možina, ACS

Ugotavljanje razvitosti in potreb po svetovanju v izobraževalnih ustanovah za odrasle

Svetovanje v izobraževanju odraslih je ena izmed pomembnih, a še premalo raziskanih dejavnosti v izobraževanju odraslih pri nas. Vemo, da se s svetovanjem ukvarjajo razne službe v različnih institucijah, ne vemo pa natančno, kakšno je to svetovanje, koliko ga je, kdaj in kako poteka.

Na Andragoškem centru poteka raziskovalno-razvojna naloga Svetovanje v izobraževanju odraslih, v okviru katere želimo v prvi fazi ugotoviti, kako ocenjujejo svetovalno dejavnost tako izobraževalne organizacije kot tudi posamezniki, ki se izobražujejo, ter kakšne so potrebe po razvoju in organiziranosti te dejavnosti na področju izobraževanja odraslih; pozneje pa nameravamo cilj razviti in spodbuditi učinkovite prijeme na tem področju.

Decembra 1997 smo prosili izobraževalne organizacije, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih (ljudske univerze, zasebne izobraževalne organizacije in enote za izobraževanje odraslih pri srednjih šolah), da nam sporočijo svoje izkušnje in nakažejo potrebe po svetovanju v izobraževanju odraslih, ki jih ugotavljajo v različnih fazah izobraževanja: pred izobraževanjem, med njim in po njem. O odzivnosti izobraževalnih organizacij in izidih vas bomo seznanili v eni od prihodnjih številčk Novičk.

Namen raziskovalne naloge je, da na podlagi večinskega mnenja in strokovne vednosti pripravimo predlog rešitev, ki bo pripomogel k bolj sistematičnemu in kakovostnemu razvoju svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih. Zato se lepo zahvaljujemo vsem strokovnim delavcem v izobraževalnih organizacijah, da ste si vzeli čas, in nam sporočili svoje izkušnje in predloge, ki nam bodo v pomoč pri našem vzajemnem delu na področju svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih.

Vilma Malečkar, ACS

Sodobne telekomunikacije v praksi

Prispevki o sodobnih telekomunikacijah pri učenju in izobraževanju so v Novičkah že kar redna tema. Področje se namreč naglo razvija. Internet in telefonski priključek ISDN sta na našem delovnem mestu in v naših domovih čedalje pogostejša.

Konferenco Sodobne telekomunikacije v praksi je organiziral Telekom Slovenije od 22. do 23. decembra 1997 v Hotelu Austrotel v Ljubljani. Teleprisotnost, teleučenje, telepoučevanje in uporaba teletehnologije v medicini so bile prevladujoče teme tega srečanja.

Najprej smo si lahko ogledali delovanje profesionalnih videokonferenčnih sistemov (PictureTel, VTEL, Tandberg), ob tem pa zvedeli za sicer slikovno manj kakovostno, vendar cenovno zelo ugodno možnost videokonference po internetu (CU-SeeMe, Microsoft NetMeeting,...). Poleg ogleda naprav so nam omogočili tudi pregled problematike standardizacije in povezav med uporabniki. Sledili so prispevki o uporabi telekomunikacij pri učenju in izobraževanju. Franci Vovk (TSE) je ob predstavitvi tehničnih sredstev za učenje na daljavo predstavil tudi načine uporabe učne tehnologije v praksi. Irena Benedik (Andragoški center Slovenije) je spregovorila o andragoških vidikih učenja in izobraževanja ob uporabi sodobne tehnologije. Andreja Balon in Danilo Pavšič (Ekonomska fakulteta Ljubljana) sta predstavila prednosti in težave videokonferenčnega sistema za izobraževanje na daljavo, ki ga že uporabljajo na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Saša Divjak (Fakulteta za računalništvo in informatiko) je s primeri računalniških interaktivnih animacij predstavil projekt COLOS. Domen Ferbar (OŠ Milana Šuštaršiča Ljubljana) je kritično razmišljal o praksi poučevanja ob uporabi interneta, Miha Kos pa je predstavil WWW strani Hiše fizikalnih poskusov. V sklepnem delu je bila prikazana uporaba sodobnih telekomunikacij v medicini.

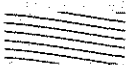
Ob sodobnih telekomunikacijah se odpirajo tudi nove možnosti za učenje in izobraževanje

na daljavo. Tehnologija, ki to omogoča, je čedalje zmogljivejša, hkrati pa zapletena in zahteva sodelovanje različnih strokovnjakov. Konferenca o sodobnih telekomunikacijah v praksi je bila vsekakor eden od korakov k temu povezovanju in iskanju ustreznih odgovorov na izzive, ki nam jih postavlja razvoj telekomunikacij.

Mag. Anton Lenarčič, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Iz podjetja v lokalno skupnost: Temeljno izobraževanje odraslih si išče domovinsko pravico drugje

Katarina B. (36) in njen mož Peter B. (38) živita v majhnem stanovanju v nekem slovenskem industrijskem mestu. Katarina je bila od šestnajstega leta zaposlena v tovarni koles. Vsa leta je tam izdelovala vijake. Mož je že dlje brezposeln, in zdaj je brezposelna tudi Katarina. Redkokdaj gresta iz stanovanja, prijateljev skoraj nimata. Z velikim trudom sta prestopila vrata centra za socialno delo in tam so jima uredili socialno pomoč, do katere sta upravičena po zakonu. Kaj pa če bi Katarina ponudila gospodinjstvo družinam, ki jo potrebujejo? »Ne, tega pa ne znam,« je rekla. »Pa saj urejate svoje stanovanje, torej znate!« »To že, ampak v tuji hiši tega res ne bi znala.« »In kako mislite naprej?« »Ne vem, bo že kako,« je pristavila.

Katarina in njen mož sta podobni funkcionalne nepismenosti pri nas. To namreč v različnih obdobjih, okoljih in kulturah opredeljujejo zelo različno. Včasih smo v stroki govorili predvsem o obvladovanju nekaterih temeljnih spretnosti razumevanja, pisanja, računanja. O njih razmišljamo tudi danes, vendar še veliko bolj o družbenih spretnostih, ki se nanašajo na celoto človekove osebnosti.

Tako pomeni na severu Kanade biti funkcionalno pismen predvsem zmožen premagovati sramežljivost, biti usposobljen za navezovanje stikov z oddaljenimi sosedi, za sporazumevanje z njimi. Pri nas pomeni predvsem doseganje avtonomnosti, usposobljenost za učenje iz okolja, samoodločanje pa tudi prevzem skrbni za nekatera področja svojega življenja, ki so bila od nedavnega v rokah izdencev ali države, kot so zaposlitev, ekonomska samozadostnost, zdravje ipd. V razvitejših državah z daljšo meščansko tradicijo, kjer je družbena razslojenost še zmeraj precejšnja, pomeni funkcionalna ali življenjska pismenost vključenost v kulturni sistem okolja, obvladovanje ustnega in pisnega sporazumevanja. Zlasti slednje, takšnim ljudem onemogoči vraščanje v okolje. Kolikor bolj je namreč posamezna družba razslojena, tem bolj je »razslojena« njena pisna govorica. Bolj je treba obvladati pisni diskurz, tj. značilno izrazje in strukturo pisnega besedila v posameznih družbenih stikih.

V podjetjih je danes skrb za izobraževanje delavcev z redkimi izjemami namenjena predvsem tistim, ki so že izobraženi. Ti imajo bolj ali manj stalno delovno mesto in vse pravice, ki iz tega izhajajo. Tudi pravico do izobraževanja. Na tiste neizobražene pomislijo le redko kje. Morda je tudi to značilnost držav »na prehodu«¹, ki iščejo takojšnje rešitve za soočanje s spremembami. Imeti vizijo, tudi vizijo na področju izobraževanja odraslih, pa pomeni razmišljati tudi o odloženih ciljih. Tistih, ki jih lahko dosežemo le, če usmerimo prizadevanja k resda počasnejšemu doseganju delnih ciljev na začrtani poti. Izobraževati bi se morali vsi! Francozi npr. se tega zavedajo in svojih 2,3 milijona funkcionalno nepismenih vključujejo v najrazličnejše oblike temeljnega izobraževanja.² Mnoge potekajo v podjetjih, mnoge pa tudi v tako imenovanem naravnem okolju ljudi. Tam, kjer so ti ljudje doma, v krajevni skupnosti, deluje vrsta »delavnic za usposabljanje«, kjer se z učenjem poklicnih spretnosti takšni ljudje včlenjujejo v sistem kulture kraja, in delujejo društva za preprečevanje funkcionalne nespisemenosti. Pomemben dejavnik v teh prizadevanjih je državna televizija, ki pripravlja vrsto oddaj, v katerih ti ljudje lahko zagledajo podobnost s seboj in si tako poiščejo rešitve v okolju. Pomembno vlogo v odkrivanju in zdravljenju funkcionalne nepisemenosti ima tudi vojska, pa tudi posamezna ministrstva s svojimi »stalnimi skupinami za boj proti funkcionalni nepisemenosti«, npr. Ministrstvo za delo in socialne zadeve.

Veliko držav se zaveda, da je treba postaviti na noge usklajeno politiko boja proti funkcionalni nepisemenosti, kajti posamezne intervencije v okolju, glede na obširnost problema, ne zadostujejo več. Povezati in uskladiti je treba delovanje različnih nosilcev od društev, sindikatov, zvez, izobraženih upokojenцев in prostovoljcev, usposobljenih in zaposlenih strokovnjakov, do mnogih drugih. Boj proti funkcionalni nepisemenosti - zahteva politične odločitve in podporo, kajti gre za celostno vprašanje razvoja.

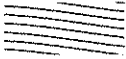
Funkcionalna pismenost je torej načeloma skrb posameznikov, društev, zvez, vojske, podjetij, krajevne skupnosti, lokalne in državne oblasti. Vloga krajevne skupnosti na tem področju pa se vsekakor večja³.

Dušana Findeisen, Logos - jezikovno izobraževanje, Skupina samostojnih izobraževalcev

¹ Izraz je bil najprej uporabljen v statistiki in je pomenil države, ki v zaostanku sledijo drugim.

² Vir: INSEE

³ V Andragoški polotni štiti smo ob obiskih brezposelnih, malo izobraženih ljudi spoznali, da bi jih bilo mogoče doseči najprej s programi, ki bi potekali z vsakim posameznikom pri njih na domu. Šele pozneje bi bilo iz takšnih posameznikov priporočljivo ustvariti skupino.

Nekaj o enoletnih izkušnjah ob izpeljavi programov placement v Dobi

Pred nekaj meseci smo v eni izmed številnih Novičk seznanili bralce z začetkom izpeljave projekta, ki ga v sodelovanju z Republiškim zavodom za zaposlovanje izpeljujemo v Dobi. Gre za izvajanje t. i. programov placement, v katerih se združuje teoretično in praktično usposabljanje v celoten program; v njem si udeleženci pridobijo poklic, pravzaprav novo znanje, se usposobijo za aktivno iskanje zaposlitve in si po končanem teoretičnem delu pridobivajo trimesečne praktične izkušnje pri delodajalcu, delodajalec pa jih zaposli še najmanj za šest mesecev (Projekt 3+6). Zavod za zaposlovanje sofinancira delodajalcu praktično usposabljanje za tri mesece.

Usmerjenost Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Republiškega zavoda za zaposlovanje na področju izobraževanja brezposelnih je, da mora izobraževanje nujno slediti tudi takojšnja zaposlitev. Tako je nekaj izobraževalnih organizacij v Sloveniji – tudi Doba začelo izvajati programe placement, vendar ne vseh pod enakimi pogoji.

Z dosežki smo v Dobi po prvem letu izpeljave zadovoljni. Odstotek brezposelnih, ki so se izobraževali v programih placement in se potem zaposlili, znaša od 75% do 91%. V sodelovanju z RZZ, OE Maribor, smo izpeljevali te programe usposabljanja po predstavljenem modelu izobraževanja in usposabljanja:

- Program usposabljanja za poslovnega sekretarja,
- Program usposabljanja za komercialista,
- Program Prodajalec za današnji čas.

Največjo zaposljivost dosegamo v Programu usposabljanja za poslovnega sekretarja, na drugem mestu je Program Prodajalec za današnji čas in na tretjem Program usposabljanja za komercialista.

Visoka zaposljivost udeležencev, ki so se izobraževali v programih placement upravičuje denar, vložen v izobraževanje in usposabljanje, saj se udeleženci, oboroženi z novim znanjem in spretnostmi, na trgu dela lahko merijo z drugimi. Ob izpeljevanju teoretičnega programa smo v Dobi načrtovanim vsebinam izobraževanja dodali še nekaj vsebin in vpeljali nekatere dejavnosti. Ob tem smo upoštevali osebne lastnosti in občutke, ki se razvijejo pri odraslem med brezposelnostjo ali izgubo dela: zmanjšata se jim samozavest in usposobljenost za kritično presojo sebe in novega položaja ter iskanje rešitev. Veliko pozornost smo namenili spremljanju napredovanja udeležencev (skupaj s predavatelji). Pokazalo se je, da obogatene vsebine pripomorejo k dejavnejšemu iskanju zaposlitve, drugačnemu odnosu do izobraževanja in dela ter obveznosti, posledica pa je višja zaposljivost.

Naj naštejemo nekaj temeljnih razlogov za višjo zaposljivost:

- pridobitev novega poklica (pogosto prvega), novega in praktičnega znanja,
- pridobitev delovnih navad med izobraževanjem,
- razvijanje sposobnosti sporazumevanja v različnih okoliščinah,

- razvijanje občutka odgovornosti,
- razvijanje in spodbujanje k ambicioznosti,
- sposobnost razčlenjevanja lastnih sposobnosti in prednosti,
- usposobitev za iskanje zaposlitve,
- spremljanje dejavnosti brezposelnih pri iskanju zaposlitve (to opravita Doba in RZZ),
- usposobitev za učinkovito predstavitev pri delodajalcu itn.

Vendar dilema o vlogi izobraževalne organizacije pri izpeljavi programov placement ostaja in jo bo treba še temeljito strokovno pretehtati:

- Ali je temeljna naloga izobraževalne ustanove kakovostno izobraževalno delo z odraslimi – brezposelnimi? (To pa zajema tudi nove vsebine in usposabljanje za aktivno iskanje zaposlitve z organizacijo in spremljanjem praktičnega usposabljanja.)
- Ali naj izobraževalna ustanova sodeluje tudi pri zaposlovanju brezposelnih?

V Dobi se nagibamo k prvi različici seveda z upoštevanjem pozitivnih izkušenj ob vpeljevanju programov placement v Mariboru (gre za vsebine in dejavnosti, ki smo jih dodatno vpeljevali pri teoretičnem usposabljanju).

Za vrsto drugih nalog, ki so vezane na spremljanje brezposelnih pri dejavnem iskanju zaposlitve, pa izvajalske organizacije nismo niti usposobljene, niti nimamo pravnih možnosti za ukrepanje. Te ima le RZZ, ki je brezposelnega vključil v izobraževanje.

Morda bodo razmišljanja ob naših izkušnjah spodbudila še kakšnega izvajalca, da bo predstavil svoje programe in dileme.

Jasna Dominko Baloh, Doba

Razvili smo program Priprava na zaposlitveni pogovor

Praksa kaže, da veliko brezposelnih ne izrabi priložnosti, da bi predstavili svoje sposobnosti, še več, na pogovor o zaposlitvi gredo povsem nepripravljeni. Posledica je majhna moč prepričljivosti in neuspeh.

V Dobi izpeljujemo veliko programov izobraževanja in usposabljanja za brezposelne. Začeli smo izpeljevati tudi programe placement kjer brezposelnega spremljamo in usmerjamo dodatno še pri iskanju zaposlitve. Prav pri teh programih smo ugotovili, da je brezposelne treba usposobiti tudi za uspešno predstavitev. Ker v Sloveniji v programski ponudbi usposabljanja odraslih še nismo zasledili takšnega programa, smo pripravili nov program, ga ponudili Republiškem zavodu za zaposlovanje, OE Maribor, in ga začeli v letu 1997 poskusno izpeljevati. Tako program dopolnjuje zdajšnjo ponudbo na področju usposabljanja brezposelnih.

Cilj programa je seznaniti udeležence s potekom zaposlitvenega pogovora in jih usposobiti, da se bodo znali sami predstaviti. Posebna pozornost je namenjena poznavanju lastnih sposobnosti, spretnosti, interesov in vrednot. Program traja osem ur, poteka kot uvodni pogovor, samostojno delo, delo v dvojicah, skupinsko delo in igranje vlog ter zajema ogled videokasete. Tako v programu s tehnikami, ki spodbujajo posameznikovo raziskovanje možnosti, dosežemo večjo stopnjo samozavesti in razvoj tistih sposobnosti, ki omogočajo učinkovit pogovor z delodajalcem.

Udeležence pripravljamo na vprašanja, s katerimi skušajo delodajalci prepoznati osebnostne lastnosti.

V Dobi smo izpeljali Program priprave na zaposlitveni pogovor v sedmih skupinah udeležencev. Izidi so spodbudni, saj so se brezposelni pri delodajalcih uspešno predstavili, to pa je veliko pripomoglo k njihovi zaposljivosti. In prav to je bil naš cilj. Program smo izpeljevali v skupinah, kjer so udeleženci imeli najmanj IV. stopnjo izobrazbe in so pred izpeljavo v Dobi končali izobraževanje (to je zelo pomembno, saj so pridobili novo znanje, se med seboj poznali in imeli jasen cilj – zaposlitev). Veliko delodajalcev je bilo prav presenečenih, kako spretno je uspelo kandidatom predstaviti svoje prednosti, sposobnosti in jih povezati z dejavnostjo prihodnjega podjetja.

Program je namenjen brezposelnim, za prihodnje leto ga bo mogoče širiti po Sloveniji v sodelovanju z Republiškim zavodom za zaposlovanje. Če želite poživiti svojo ponudbo in vas pri usposabljanju brezposelnih zanima izpeljevanje programa v vaši ustanovi, nas pokličite.

Jasna Dominko Baloh, Doba

KAJ MENITE?

Etična odgovornost izobraževalcev - povabilo k razpravi

Kdor je ali bo v prihodnosti obiskal Andragoški center Slovenije, bo na enem od panojev na stenah hodnika pod *Izhodišči za kurikularno preno* videl zapisano tudi »*strokovna in etična odgovornost izobraževalk in izobraževalcev*«. Če mimo tega zapisa hodiš dan za dnem in si se s profesionalno etiko "okužil" že pri študiju, potem se, sicer sprijaznjen s strokovno etiko, začneš spraševati o etični odgovornosti. Malo je sicer večjih zagovornikov le-te, kakršen sem sam, a najbrž še manj takih, ki bi bili bolj nezadovoljni zaradi vsakdanjega deklarativnega postavljanja s tovrstno etiko, zaradi zahtev glede nje in sočasnega ugotavljanja tovrstnih kršitev, brez kakršnega koli natančnega opredeljevanja vsebine in načel te etike ter posledic, ki jo ima nespoštovanje le-teh za naše ravnanje ipd. Učitelji, izobraževalci s svojim 'zvzišenim' poslanstvom in vsakdanjimi, čisto navadnimi, samo bolj številnimi nalogami so še

posebej na "etičnem prepihu", in to, zanimivo, skupaj z najbolj pragmatičnimi poslovneži.

Vam je že kdo rekel, da svojega poslanstva ne uresničujete dovolj zagnano, da ste pri kakšnem svojem (izobraževalnem) dejanju ali odločitvi ravnali neetično? Ali pa se vam morda zdi, da je izobraževanje, kar zadeva etične zahteve, delo kakor vsako drugo in ste sami čisto dovolj etični? Se vam zdi, da bi za lažje presojanje in odločanje potrebovali etični kodeks izobraževalcev? Kaj naj bi ta urejal - vaš odnos do udeležencev izobraževanja, medsebojne odnose s sodelavci, odnos države do vas in vas do države? Poskušajte (ali lahko?) pozabiti na tisto, kar so vas naučili o etiki in morali, in sami definirajte etiko, družbeno odgovornost učiteljstva? Ali hočete in si upate zapisati tisto, česar se domislite najprej, ko vam kdo omeni vašo etično odgovornost?

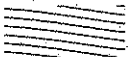
To je izziv, vprašanje, povabilo k razpravi o profesionalni etiki učiteljstva in k temu, da zapišete svoje videnje le-te. Ne gre za nikakršen "uradni" projekt niti za pomoč pri mojem raziskovanju. Gre za radovednost, ki naj bi, upam, prerasla v naš skupni in strokovni prispevek k obravnavi etike. Čim več od povedanega in poslanega bom poskušal objaviti v strokovnih publikacijah in navedel vaše avtorstvo, če to le želite. Morda bi v prihodnje lahko na to temo organizirali omizje, posvet, namesto kodeksa napisali droben zbornik razmišljanj, vse, z željo, da bi k merilom za etično presojo vašega dela prispevali tudi sami.

Ne bo sicer neetično, če tega ne storite, vendar vseeno pričakujem, da vas bo čim več svoja razmišljanja o profesionalni etiki izobraževalcev zapisalo in poslalo na moj naslov - v ACS, Šmartinska 134/a ali pa kar z elektronsko pošto na E-mail Janko.Berlogar@guest.arnes.si. O vašem odzivu in prvih razmišljanjih pa v naslednji številki Novičk.

Mag. Janko Berlogar, ACS

POSVETI, KONFERENCE

**EDEN-ova letna konferenca
Univerze v digitalni dobi - sprememba,
prenovitev in tradicija
Vloga in obeti odprtega učenja in študija na
daljavo
Bologna od 24. do 26. junija 1998**

Evropsko omrežje za izobraževanje na daljavo (European Distance Education Network - EDEN) vas vabi, da prijavite prispevke za konferenco, ki bo letos potekala na Univerzi v Bologni.

Letos so predvidene te teme:

- Odprto izobraževanje/študij na daljavo in razvoj kadrov
- Univerze, odprto izobraževanje/študij na daljavo in informacijska/komunikacijska tehnologija
- Mreženje in zблиževanje
- Odzivi tradicionalnih in odprtih univerz na spreminjajoče se družbene zahteve
- Novo partnerstvo: zahteve in izkušnje podjetij
- Programi Evropske zveze, njihova perspektiva in vpliv
- Tehnologija in učno okolje - sinergija odprtega izobraževanja/študija na daljavo in informacijske tehnologije
- Na uporabnika usmerjeni študij na daljavo - trženje in ekonomika odprtega izobraževanja/študija na daljavo
- Virtualna univerza

Rok za oddajo povzetkov je 25. januar, za celotni prispevek pa 30 april. Naslov organizatorja je: Eden Secretariat - Technical University of Budapest, H-1111 Budapest, Egy J. u. 1, Hungary; telefon: 0036 1 463 1628, faks: 0036 1 463 1858; E-mail: eden@khmk.bme.hu

**ICEL-ova 6. mednarodna konferenca o
izkušenskem učenju
Izkušensko učenje v sklopu
vseživljenjskega izobraževanja
Tampere od 2. do 5. julija 1998**

Znova vas opozárjamo na ICEL-ovo konferenco in objavljamo internet naslov, na katerem boste našli vse informacije o konferenci: <http://www.uta.fi/laitokset/kasvlait/icel/>

**2. ESREA, evropska raziskovalna konferenca
Učiti se živeti v učeči se družbi
Izzivi in protislovja v izobraževanju odraslih
Louvain-la-Neuve od 17. do 20. septembra 1998**

Polemčna razprava o učeči se družbi - bodisi na evropski, državni ali lokalni ravni - je osredotočena na prilagodljivost, uporabnost in odgovornost posameznika za izobraževanje in usposabljanje. Učenje vse bolj postaja nujno sredstvo za preživetje v družbi, za katero je posameznik nenehno učeči se subjekt. To pelje k izzivom in protislovjem v razvoju razgibane "učeče se družbe".

Tako plenarna predavanja kakor delovne skupine bodo obravnavale štiri teme:

